

Gearchiveerd: maandag 2 juni 2025 14:22:19

Van: [REDACTED]

Verzonden: woensdag 22 november 2023 16:41:16

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Landelijke vrijstelling vos

Precisie: Normaal

Bijlagen:

[Mededeling portefeuillehouder inzake toezeggingen vos, brief gedeputeerde Gabriëls van 28-3-2023 \(GS DOC-00433553\) \(1\).pdf](#); [GS-brief vrijstelling vos - Jagersvereniging_01.pdf](#);

Beste [REDACTED] en [REDACTED]

Tijdens het bestuurlijke overleg van gedeputeerde Faassen op 20/9 met voorzitter [REDACTED] van de FBE Limburg is afgesproken dat we zouden nagaan of we aanleiding zien om nieuwe communicatie te versturen over de landelijke vrijstelling vos aan de uitvoerders van het Limburgse faunabeheer. Daarnaast is tijdens het bestuurlijke overleg van gedeputeerde Faassen met de nieuwe voorzitter [REDACTED] en de oud-voorzitter [REDACTED] van de Jagersvereniging (26/9) afgesproken dat de Jagersvereniging een onderbouwing zal opstellen voor de noodzaak van bredere ontheffingsmogelijkheden voor de vos. [REDACTED] gaf aan dat hij ons antwoord op de vraag over de communicatie afwacht alvorens deze onderbouwing toe te sturen.

Ik heb bovenstaande, evenals de communicatie van juni 2022 en de brief van GS van maart 2023 (zie bijlagen), besproken met onze juristen die gaan over de Wet natuurbescherming en over Handhaving. De communicatie betreft ons inziens een interpretatie van een juridische uitspraak, geen besluit. In de brief is deze interpretatie juridisch onderbouwd en tot op heden is ons niets bekend waardoor dit dient te worden herzien. Vandaar dat er momenteel geen aanleiding wordt gezien om nieuwe (andere) communicatie te versturen.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet zal overigens het formele gebrek in de wetgeving (zoals geconstateerd door de rechtbank Midden-Nederland in haar uitspraak ECLI:NL:RBMNE:2022:552), naar verwachting per 1 januari 2024, repareren. Dan zal de landelijke vrijstelling vos in Limburg weer kunnen worden ingezet op basis van het onherroepelijke Faunabeheerplan Limburg 2020-2026. Uit jurisprudentie blijkt dat voor een nieuw Faunabeheerplan vanaf 2027 meer onderbouwing nodig zal zijn om de landelijke vrijstelling te kunnen blijven gebruiken (uitspraak RvS 19 april 2023 ECLI:NL:RVS:2023:1545).

Daarnaast is het altijd mogelijk om een aanvullende ontheffing aan te vragen op basis van het Faunabeheerplan als deze voldoet aan de wettelijke eisen. Kortom, wanneer de ontheffing voor vossen noodzakelijk is in het kader van de in de Wnb bepaalde belangen, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de ontheffing niet leidt tot een verslechtering staat van instandhouding van de soort. We zien daarom graag de onderbouwing van de noodzaak tot bredere ontheffingsmogelijkheden voor de vos tegemoet.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[beleidsmedewerkernatuur](#)

ClusterNatuur en Water

M +31 (0)6 [REDACTED]

E [REDACTED]@prlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht

Kijk ook op www.limburg.nl

provincie limburg

Provinciale Staten

Cluster	NW	Behandeld	
Ons kenmerk	DOC-00433553	Telefoon	
Uw kenmerk	-	Maastricht	28 maart 2023
Bijlage(n)	2	Verzonden	28 maart 2023

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder Toezeggingen vos

Geachte Staten,

Tijdens de commissievergadering Ruimte, Landbouw en Natuur van 27 januari 2023 heeft gedeputeerde Gabriëls u twee toezeggingen gedaan bij het agendapunt over de uitvoering landelijke vrijstelling vos in Limburg. Het betreft het toezenden van de communicatie over de uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland inzake de landelijke vrijstelling vos (9240) en toezending van nadere informatie over de tellingen vos (9241).

Ons college geeft u hierbij graag de gevraagde informatie.

Communicatie over de landelijke vrijstelling vos

De Provincie Limburg heeft de Faunabeheereenheid Limburg (FBE) gevraagd om uitvoerders van het faunabeheer in Limburg te informeren over mogelijke gevolgen van de uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland over het onverbindend verklaren van de landelijke vrijstelling vos¹. Dit communicatiebericht is via het Faunaregistratiesysteem (FRS) en per e-mail naar het netwerk van de FBE verstuurd op 3 juni 2022. Het verstuurd bericht is door de Provincie Limburg opgesteld en is bijgevoegd in bijlage 1 bij deze mededeling.

Tellingen

De vos is een algemeen voorkomende soort in Nederland en Limburg. In het Faunabeheerplan 2020-2026² is aangegeven dat er voor heel Nederland tussen 1994 en 2018 een relatief stabiele trend van de populatieomvang waarneembaar is³. Voor Limburg kan geen duidelijke populatietrend in de tijd worden

---

¹ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/#!/details?id=ECLI:NL:RBMNE:2022:552>

² Faunabeheerplan 2020-2026, Faunabeheereenheid Limburg, hoofdstuk 7.23.2:
<https://limburg.faunabeheereenheid.com/algemeen/faunabeheerplan/>

³ Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en Zoogdiervereniging

vastgesteld. Gegevens van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) laten een dalende lijn zien over de periode 1995-2018, maar deze trend is als onzeker geclassificeerd door het CBS en de Zoogdiervereniging. De beschikbare gegevens laten namelijk een te groot betrouwbaarheidsinterval zien voor een betrouwbare trendclassificatie.

In Limburg wordt daarom de aanwezigheid van de vos ook gemonitord met tellingen van belopen burchten en kraamburchten. In 2004 is gestart met een gebied dekkende inventarisatie van het aantal 'belopen' vossenburchten in het werkgebied van de FBE. Een belopen vossenburcht is een burcht waarvan met sporen (prooiresten, pootafdrukken), reuk (een bewoonde burcht ruikt sterk naar vossen) of zichtwaarnemingen is vastgesteld dat deze daadwerkelijk door vossen in gebruik is. Niet alle belopen burchten worden kraamburchten, omdat vossenfamilies naast de kraamburcht eveneens andere burchten in de omgeving gebruiken als 'speelburchten' of als uitwijkmogelijkheid bij onraad. In 2010, 2014 en 2019 is opnieuw een inventarisatie van belopen burchten en kraamburchten uitgevoerd. Het aantal belopen burchten in de wildbeheereenheden (WBE's) die in alle jaren telgegevens hebben aangeleverd is iets gestegen en daarna gedaald. Het aantal kraamburchten is vrijwel gelijk gebleven.

De FBE heeft een notitie opgesteld waarin bovenstaande methodieken nader worden toegelicht (zie bijlage 2 bij deze mededeling).

Wij beschouwen door middel van deze beantwoording de toezeggingen 9240 en 9241 als afgedaan.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

G.J.W. Gabriëls

Van: FaunaRegistratie <noreply@faunaregistratie.nl>

Verzonden: vrijdag 3 juni 2022 14:14

Aan: xxxx **Onderwerp:** Landelijke vrijstelling Vos NIET MEER GELDIG in Limburg per 3 juni 2022

Geachte relatie,

De provincie Limburg heeft ons verzocht u te informeren over het volgende.

Zoals wellicht bekend heeft in haar uitspraak d.d. 16 februari 2022 de rechtbank Midden-Nederland artikel 3.1, tweede lid, van de Regeling Natuurbescherming (Rnb) onverbindend verklaard ten aanzien van de vos. Deze zaak betreft een beroep tegen een ontheffing, verleend door gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, voor onder meer het gebruik 's nachts van het geweer voor de bestrijding van de vos. De rechtbank is van oordeel dat de vrijstelling onbevoegd in de Rnb is opgenomen, omdat in artikel 3.15, tweede lid, van de Wnb de formulering "bij ministeriële regeling" ontbreekt. Volgens de rechtbank moet de vrijstelling daarom in de vorm van een vrijstellingsbesluit worden genomen. Ook stelt de rechtbank in haar uitspraak dat gezien het een landelijke vrijstelling voor de vos betreft deze uitspraak niet beperkt is tot de bestreden zaak maar voor een ieder van toepassing is.

Volgend op deze uitspraak zijn op 30 mei 2022 door de Tweede Kamer vragen gesteld over de gevolgen van deze onverbindendverklaring. Deze vragen zijn 30 mei j.l. zijn beantwoord. In haar beantwoording geeft de minister aan het niet eens te zijn met het oordeel van de rechtbank en voornemens te zijn hoger beroep in te stellen tegen de uitspraak. Hiernaast bereid zij, vooruitlopend op behandeling van het hoger beroep, een uitvoeringsbesluit voor, waarmee het formele gebrek zou zijn verholpen. Echter geeft de minister ook aan dat een dergelijk nieuw vrijstellingsbesluit een zorgvuldige motivering en besluitvorming vereist, met inbegrip van de mogelijkheid van inspraak, en verwacht dus niet dat dit op hele korte termijn kan worden genomen.

Wat betekent deze uitspraak voor u?

De onverbindendverklaring van de algemene vrijstelling Vos (ook bekend als Landelijke Vrijstelling Vos) betekent dat het vangen en/of doden en/of het verstoren van de hollen van vossen zonder ontheffing momenteel niet is toegestaan

Let wel: dit betreft slechts de handelingen welke op basis van de landelijke vrijstelling Vos waren toegestaan, dus het vangen, doden en verstoren van de hollen van Vossen. De door de FBE Limburg afgegeven Machtigingen voor afgegeven ontheffingen Vos Predatorenbeheer voor Hamster, Weidevogel en Patrijs blijven onverminderd inzetbaar gedurende hun geldigheidsperiode met alle middelen genoemd in de ontheffing, dus ook afschot overdag én 's nachts met kunstlicht of nachtzichtapparatuur.

Voor het beheer van vossen ter bescherming van flora en fauna (weidevogels, patrijs, hamster) in aangewezen soortbeschermingsgebieden of tot maximaal 2.000 meter daarbuiten is er een ontheffing (onder voorwaarden) beschikbaar via de Faunabeheereenheid Limburg.

Notitie Vossentellingen Limburg

Telmethodiek Vossenburchten FBE Limburg

Vanuit de FBE Limburg worden periodiek de belopen Vossenburchten en de Kraamburchten zoveel mogelijk vlakdekkend in beeld gebracht om zo een trend vast te leggen.

Zie in het kader hieronder algemene info over deze telmethodiek.

Inventarisatie belopen Vossenburchten en Kraamburchten FBE Limburg

De vorige inventarisaties waren in 2010, 2014 en 2019. Ter onderbouwing van toekomstige Faunabeheerplannen en de op basis daarvan aan te vragen Vossen beheerontheffingen willen wij u vragen om ons te informeren over het aantal Belopen Vossenburchten en het aantal Kraamburchten er in uw WBE aanwezig zijn.

Daarom verzoeken wij u ons vóór 1 april 2023 te informeren hoeveel belopen vossenburchten tijdens de winterperiode (sneeuwsporen) er in uw WBE aanwezig zijn en vóór 1 juli 2023 hoeveel kraamburchten tijdens het voorjaar (jongen) er binnen uw WBE zijn.

Registratie in FRS

Graag ontvangen wij de locaties, welke u kunt invoeren in FRS via het Telplan "Inventarisatie belopen Vossenburchten 2022-2023" en het Telplan "Inventarisatie Kraamburchten Vos 2022-2023". Per datum dienen het aantal waarnemingen van belopen Vossenburchten en kraamburchten te worden vermeld in de hierboven vermelde telplannen met daarbij de registratie van de exacte locatie(s) van een burcht middels het plaatsen van een of meerdere stippen. Het kan zijn dat er in een jachtveld meerdere stippen worden geplaatst indien er meerdere burchten op diverse locaties binnen dit veld zijn waargenomen.

Ter informatie

Wij zullen de TBO's vragen of zij u hiertoe ook toegang tot hun terreinen willen verlenen. Mochten zij aangeven dat zij het op sommige plekken bij voorkeur met eigen mensen in kaart willen gaan brengen, dan wel niet overal toestemming kunnen verlenen, wilt u hen dan vragen om als TBO op die plek dan zelf een inventarisatie van de burchten uit te voeren. Zij kunnen u de informatie dan op een gedetailleerde kaart aanreiken, zodat deze in FRS kan worden ingevoerd. Daarnaast zullen er mogelijk terreinen (niet alleen bij TBO's maar ook bij andere personen/organisaties) zijn waar geen toestemming voor deze inventarisatie verstrekt wordt, maar waarvan u weet of vermoedt dat er wel burchten zitten. Wilt u deze percelen aan ons doorgeven. Zo weten we ook waar telling onmogelijk bleek, maar waar wel Vossen en/of Dassen kunnen zitten.

Telmethodiek Zoogdierverseniging

Ten aanzien van de NEM Dagtelling Dagactieve Zoogdieren zijn er een aantal aandachtspunten:

- a. De via de NEM beschikbare gegevens zijn gebaseerd op waarnemingen van vogeltellers, die ook zoogdieren die zij overdag (al dan niet in de schemering) zien en doorgeven. Van Hazen is bekend dat zij steeds meer nachtactief zijn geworden (studie Gelderland), en ook Vossen zijn vooral actief in de nacht.

Uit het feit dat tijdens de dagtelling minder dieren worden waargenomen, kan echter niet direct geconcludeerd worden (geen causaal verband aangetoond) dat de aantallen afnemen, alleen dat er minder dieren in de doorlopen telvakken worden waargenomen.

Hierbij wordt niet besproken wat daarvan de oorzaak is, hetzij doordat er minder dieren zijn, hetzij doordat ze hun activiteitsvenster meer naar de nacht verschuiven, hetzij een andere nog niet bekende reden. Van veel diersoorten zoals Ree en Wild Zwijn is bekend dat door de toegenomen CORONA recreatiedruk deze soorten opschuiven richting de nacht.

- b. Ook is de Dagtelling Dagactieve zoogdieren NIET gebiedsdekkend: er wordt slechts in vaste vakken geteld waar broedvogels zouden zitten, hierdoor wordt op veel andere plaatsen NIET geteld. Zie in het kader hieronder algemene info over deze telmethodiek.

NEM Meetprogramma Dagactieve Zoogdieren Broedvogel Monitoring Project

(<https://www.zoogdiervereniging.nl/wat-we-doen/monitoring/meetprogrammas-nem/nem-meetprogramma-dagactieve-zoogdieren-broedvogel>)

Zoogdieren zijn vaak lastig waar te nemen. Daarom is het zeer waardevol om tijdens vogeltellingen waarnemingen van zoogdieren te noteren en door te geven ten behoeve van het meetprogramma Dagactieve Zoogdieren. Dit meetprogramma is gestart in 1994. Deze gegevens worden voor een aantal soorten gebruikt om trends en indexen te bepalen die iets zeggen over de populatieontwikkeling van die soorten. De trends en indexen worden door de overheid gebruikt om waar nodig aanvullend beleid te ontwikkelen om soorten voor Nederland te behouden. Zo worden onder andere de resultaten uit dit meetprogramma gebruikt om de Nederlandse Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare zoogdieren samen te stellen. Daarnaast leveren de gegevens belangrijke kennis over het voorkomen van zoogdieren.

Het grote voordeel van dagactieve zoogdieren (haas, konijn, bunzing, eekhoorn, ree, vos, etc.) is dat ze relatief gemakkelijk te zien zijn. Vooral in de vroege ochtenduren en late avonduren zijn deze soorten actief aan het foerageren of hun territorium aan het afbakenen. Met deze tellingen worden alleen levende individuele dieren geteld en niet de sporen.

Wie voeren de tellingen uit?

Op dit moment worden deze tellingen alleen uitgevoerd door vrijwilligers van [Sovon Vogelonderzoek Nederland](#). Daarbij noteren ze de zoogdieren die zij tegenkomen tijdens hun tellingen van broedvogels in een telgebied van 10 tot 600 ha groot (Broedvogel Monitoring Project BMP).

Wijze van tellen

- In het kort worden de tellingen als volgt uitgevoerd:
- minstens 5 tot 10 bezoeken in de periode maart-juli
- bezoeken omstreeks zonsopgang
- tussen 2 opeenvolgende bezoeken zitten gewoonlijk tien dagen
- bij elk bezoek het proefvlak fijnmazig doorkruisen

Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging
Afdeling Limburg
De heer mr. [REDACTED]
Postbus 1165
3800 BD AMERSFOORT

Cluster NW
Ons kenmerk DOC-00444691
Uw kenmerk -
Bijlage(n) -

Behandeld [REDACTED]
Telefoon +31 6 [REDACTED]
Maastricht 28 maart 2023
Verzonden **30 MAART 2023**

Onderwerp
Landelijke vrijstelling vos

Geachte heer [REDACTED],

Wij hebben uw schrijven van respectievelijk 3 december 2022 en 13 december 2022 in goede orde ontvangen, evenals de e-mails van de heer [REDACTED] van de Jagersvereniging op 6 februari 2023 volgend op de bespreking van uw ontvangen signalen in de Statencommissie voor Ruimte, Landbouw en Natuur van 27 januari jl. Voor het kerstreces heeft gedeputeerde Gabriëls kort per e-mail op uw brieven gereageerd en bij deze wil ons college dat graag nader toelichten. In deze brief wordt ook ingegaan op de vragen uit de e-mails van de heer [REDACTED].

De Rechtbank Midden-Nederland heeft de landelijke vrijstelling vos onverbindend verklaard en zegt in haar uitspraak: *"Om de bij deze procedure betrokken partijen maar ook anderen voor te lichten wijst de rechtbank nog op het volgende. De onverbindend-verklaring door de rechtbank werkt jegens een ieder en is niet beperkt tot deze zaak. De onverbindend-verklaring van de algemene vrijstelling voor het doden van de vos betekent dat het doden van vossen zonder ontheffing niet is toegestaan, niet overdag en ook niet 's nachts."*

Het is een juridische vraag of de rechtbank had mogen opnemen dat de uitspraak voor een ieder geldt. Hoe dat ook zij, het onverbindend verklaren van de vrijstelling is juridisch goed onderbouwd waarmee een kennelijke fout in de wet bloot wordt gelegd. Dit wordt ondersteund door de toezegging van de minister om het gebrek te herstellen, waar tot op heden nog geen gevolg aan is gegeven. Daarnaast heeft de afdeling advisering van de Raad van State -in reactie op het wetsvoorstel van de Wet natuurbescherming- geadviseerd om te verduidelijken dat de landelijke vrijstelling in een ministeriële regeling moet landen. Het wetsvoorstel is hier echter niet op aangepast waardoor de landelijke vrijstelling foutief in de natuurbeschermingswetgeving is opgenomen.

De volgende ontwikkelingen kunnen uitsluitend geven over de ontstane situatie:

- een uitspraak van een hogere rechter. Momenteel loopt een hoger beroep, maar daar is nog geen uitspraak van;
- de reparatie van de regelgeving door de minister.

In afwachting hiervan kan de reeds verleende en onherroepelijke ontheffing 'vos predatorenbeheer' worden ingezet in de daarvoor aangewezen gebieden ter bescherming van de hierin genoemde soorten (hamster, weidevogel, patrijs). Indien nodig, is het uiteraard mogelijk om nieuwe ontheffingen aan te vragen, waarbij het van belang is dat de aanvraag hiervoor goed is onderbouwd.

Gezien de relevantie van bovenstaande ontwikkelingen voor het Limburgse faunabeheer heeft de Provincie Limburg aan de Faunabeheereenheid Limburg gevraagd om de jachtaktehouders hierover te informeren. Dit communicatiebericht is via het Faunaregistratiesysteem (FRS) en per e-mail naar het netwerk van de Faunabeheereenheid Limburg op 3 juni 2022 verstuurd. In de communicatie -verstuurd op verzoek van de Provincie Limburg- is het onderwerp actieve handhaving niet ter sprake gekomen. De werkwijze voor handhaving is als volgt: als er een overtreding wordt geconstateerd, dan wordt conform de door het college vastgestelde Landelijke Handhavingsstrategie handhavend opgetreden (wettelijke beginselplicht tot handhaving).

In uw schrijven verzoekt u beiden aan ons college om af te zien van handhaving op dit dossier (gedogen). Op grond van de door Gedeputeerde Staten van Limburg vastgestelde "Gedooagstrategie omgevingsrecht Provincie Limburg" komen in principe de volgende situaties voor het afzien van bestuursrechtelijk handhavend optreden in aanmerking:

1. Overmachtssituaties.
2. Situaties waarin handhavend optreden onevenredig is.
3. Situaties waarin sprake is van concreet zicht op legalisatie.

Alle drie de situaties zijn op dit moment niet aan de orde. Concreet betekent dit dat gedogen in casu niet mogelijk is. Zolang de landelijke vrijstelling met betrekking tot de vos niet inzetbaar is, is handhavend optreden conform de door Gedeputeerde Staten vastgestelde Landelijke Handhavingsstrategie aan de orde. Op grond van vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, geldt een beginselplicht tot handhaving bij constatering van een overtreding.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris